Instructions : Attempt any FIVE questions.

Q.1 Discuss the role of Pandit Nehru in the process of nation-building of India. (20)

Q.2 What is communal holocaust? Analyse the problems faced by the state in the rehabilitation of the refugees. (20)

Q.3 Discuss the causes of emergency and its impact on Indian politics. (20)

Q.4 Evalute the success and failures of the land-reform policy in post-independent India. (20)

Q.5 Assess the role of Dr. B.R. Ambedkar in the emancipation of the downtrodden people with special reference to his conversion to Buddhism. (20)

Q.6 Evaluate the contribution of Vinoba Bhave in the Bhoodan movement. (20)

Q.7 Comment on:- (20)

a) Jayaprakash Narayan.

b) Anti-dowry agitation.

સૂચના : કોઈ પણ પાંચ પ્રશ્નોનાં ઉત્તર લખવા.

પ્ર.૧ રાષ્ટ્ર નિર્માણમાં પંડિત જવાહરલાલ નહેરુની ભૂમિકાની જાણકારી આપો. (૨૦)

પ્ર.૨ સામ્પ્રદાયિક વિનાશ શું છે ? નિર્વોસિત લોકોના પુર્નસ્થાપનામાં રાજ્યોને કંઈ સમસ્યાઓનો સામાનો કરવો પડે છે. (૨૦)

પ્ર.૩ આપાતકાલ (કટોકટી)ના કારણો જણાવો તથા ભારતની રાજનીતિ પર તેનો શો પ્રભાવ પડયો તે લખો. (૨૦)

પ્ર.૪ ભારતીય સ્વતંત્રતા સંગ્રામમાં જમીન સુધારાની નીતિની સફળતા તથા અસફળતાનું સમીક્ષાત્મક રીતે પરીક્ષણ કરો. (૨૦)

પ્ર.૫ ડૉ. આંબેડકરએ બોદ્ધ ધર્મને સ્વીકારેલા સંદર્ભમાં દલિત મુક્તિકરણ માટે કરેલા પ્રયત્નો જણાવો. (૨૦)

પ્ર.૬ ભૂદાન આંદોલનમાં વિનોબા ભાવેના યોગદાનનું મૂલ્યમાપન કરો. (૨૦)

પ્ર.૭ નોંધ લખો. (૨૦)

૧. જયપ્રકાશ નારાયણ

૨. દહેજ વિરોધી આંદોલન

सूचना : किन्ही पाँच प्रश्नो के उत्तर दीजिए।

प्र.१ राष्ट्र निर्माण प्रक्रिया में पंडित नेहरू की भूमिका का उल्लेख कीजिए। (२०)

प्र.२ साम्प्रदायिक नरसंहार क्या है ? निर्वासित (refugees) लोगों के पुर्नस्थापना में राज्य को क्या समस्याओं का सामना करना पडता है ? लिखिए। (२०)

प्र.३ आपातकाल के कारणों को लिखिए एंव भारत की राजनीति पर उसका क्या प्रभाव पडा ? लिखिए। (२०)

प्र.४ भारतीय स्वतंत्रता संग्राम के उत्तराद्ध जमीन सुधार पालिसी की सफलता एंव असफलता का समीक्षात्मक उल्लेख कीजिए। (२०)

प्र.५ डॉ. बी. आर. आम्बेडकर के बौद्ध धर्म अपनाने के विशेष संदर्भ में उन्होने दलितो के मुक्तिकरण के लिए क्या किया ? लिखिए। (२०)

प्र.६ भूदान आंदोलन में विनाबाभावे के योगदानो का मूल्यमापन कीजिए। (२०)

प्र.७ टिप्पणी लिखिए। (२०)

१. जयप्रकाश नारायण

२. दहेज विरोधी आंदोलन

सूचना : कोणतेही पांच प्रश्न सोडवावेत

प्र.१ भारताच्या राष्ट्र बांधणीच्या प्रक्रियेत पंडित नेहरू यांचे काय योगदान होते, यांची चर्चा करा. (२०)

प्र.२ जमातवादी नरसंहार म्हणजे काय ? निर्वासितांचे पुनर्वसन करतांना राज्याला (State) कोणत्या समस्या आल्या, यांचे परीक्षण करा. (२०)

प्र.३ आणिवाणीची कारणे विशद करा आणि भारतीय राजकरणावर त्यांचा काय परिणाम झाला, यांची चर्चा करा. (२०)

प्र.४ स्वातंत्र्योत्तर काळातील जमीन सुधारणा धोरणाच्या यशापयशाची चर्चा करा. (२०)

प्र.५ डॉ. भीमराव आंबेडकर यांच्या बौद्धधर्मात केलेल्या धर्मांतराच्या विशेष संदर्भासह त्यांनी दलित समाजाच्या उद्धारासाठी कोणती भूमिका बजावली, यांचे परीक्षण करा. (२०)

प्र.६ भूदान चळवळीत विनोबा भावे यांनी कोणते योगदान दिले, यांचे मूल्यमापन करा. (२०)

प्र.७ भाष्य करा. (२०)

१. जयप्रकाश नारायण

२. हुंडा विरोधी आंदोलन